

KÉT DÍJ

AZ ÉLETJELRŐL

Az irodalom szeretés és irodalom terjesztés sajátos formáját képviseli immár tizenhat esztendeje a szabadkai Életjel nevű irodalmi élőújság. Másfél évtizede rendszeresen és céltudatosan hívja a közönséget a szép szó meghallgatására – szóbeliségre váltva a betűt, mely korunkban kétségtelenül már csak a magányos, a szobájában elzárkózó olvasóhoz beszél. Szinte Guttenberg előtti a jelenség, minthogy látszólag mellőzi a könyvet, az emberiség egyik legnagyobb vívmányát, valójában híveket szeréz az olvasásnak, az irodalomnak, s a könyvet szerettetni meg. Formáját tekintve egyedül tehát, de éppen sajátos megjelenési módjával van korunk törekvéseinek áramában, hiszen a tömegközlelési eszközök által elsősorban a fülnek és a szemnek kínált élmények az uralkodók, s mindinkább előtérbe jut az az igény is, hogy az ember kilépjen magányosságának abból a bűvköréből, amelyet az elmúlt száz-kétszáz esztendő varázsolts köré. Nem véletlen, hogy a színház is be akarja avatni a nézőt az előadásba, meg akarja szüntetni a nézői mivoltát. Az Életjel, mint az irodalmi színpadok általában, hasonló igény szülte: a szabadkai irodalmi élőújság azzal, hogy kollektív élményre tudja változtatni, mi eredendően individuális élménykiváltásra készült, jelentős, értékelhető és megbecsülést érdemlő része lett irodalmi életünknek. Ne feledjük például, hogy egy-egy rendezvényén majdnem a könyveink átlagos példányszámával azonos számú hallgató van jelen, amelynek szeme előtt a könyvében személytelen, csak nevet jelentő író minden hallgatójával és nézőjével közvetlen kapcsolatba kerül, tehát magát a könyvet ezáltal felváltja az alkotói személyiség jelenléte. S ha mindehhez még hozzátudjuk, hogy nemcsak az írásművészet, hanem az előadói művészet pártfogolása is természetszerűen vállalt feladata, mérhetjük csak fel a szabadkai Életjel irodalmi élőújság szerepét, sokoldalúan értékelhető jelentő-

ségét, szervezőinek és szereplőinek munkáját, s amikor a Szenteleky-díj bíráló bizottsága kitünteti, ezt a tizenhat éven át folytatott sikeres tevékenységet ismeri el.

(Elhangzott Szivácon 1974. november 16-án a Szenteleky-napok tánácsának díszülésén, a Szenteleky-díj átadásakor)

ÁCS KÁROLYRÓL

A Csatorna mente immár száz esztendő óta jelentős szerepet játszik a délszláv irodalom magyar nyelvű megszólaltatásában. A múlt század második felében Zomborban jelentős műfordítói kör működött, amely nemcsak a szerbhorvát hősdalköltészet magyar nyelvű tolmácsolására vállalkozott, hanem a szerb szépirodalom akkor modern egyéniségeit: Branko Radičevićet, Zmajt, Laza Kostićot ismertette meg a magyar olvasóközönsséggel. A húszas években pedig éppen itt, Szivácon készült Szenteleky Kornél műhelyében és Debreczeni József segítségével a *Bazsalikom*, amely ismét csak a korszak modernnek, újnak és frissnek tartott szerbhorvát költészetét szólaltatta meg – már a korszerű műfordítói igények figyelembe vételével. S most Szivácon adhatjuk át a Bazsalikom-díjat Ács Károlynak, kinek műfordítói munkásságában azok a törekvések öltöttek testet, amelyeket immár ötven esztendővel ezelőtt Szenteleky Kornél fogalmazott meg a *Bazsalikom* bevezető tanulmányában és magában az antológiában is.

„A versfordítás – írta – nehéz munka: vagy a forma, vagy a tartalom szépségén esik csorba, de minden esetben megbomlik az a titkos, belső kapcsolat, az a mély, rejtett harmónia, mely sok vers szépségét okozza. Egy Dučić-vers fordítása éppoly nehéz, mint egy Hérédia-szonetté, vagy egy Stefan George-versé. Ujević szimbólumokban borongó finomságait éppoly nehéz átmenteni a fordításba, mint Rimbaud viharos rejtelmait, vagy Ady váteszi szépségeit.”

Hogy nem lehetetlen az ilyen, mind tartalmi, mind formai szempontból hű, az eredetivel versenyre kelő fordítás, a délszláv költészet (és próza) magas szintű, magas esztétikai igényeket is kielégítő tolmácsolása, azt Ács Károly műfordítói munkássága is bizonyítja. Nemcsak nagyarányú munkásságot, de néhány kétségtelenül klasszikus értékű Ács Károly-fordítást koszorúz a Bazsalikom-díj: hadd utaljunk például a Krleža-versekre, Miloš Crnjanski *Straziłovo* vagy Laza Kostić *Santa Maria della salute* című költeményére. Ács Károly nevéhez fűződik a modern *Bazsalikom*, a Nap-

jaink éneke két kötetének elkészítése is, mely híven tükrözi műfordítás-irodalmunk színvonalát és a jugoszláviai magyar lírának délszlávköltészet-élményét is.

(Elhangzott Szivácon 1974. november 16-án a Szenteleky-napok tanácsának díszülésén, a Bazsalikom-díj átadásakor)